

BUDAPESTI CZÉGEK.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

MAGYAR-HORVÁT ÉS HORVÁT-MAGYAR SZÓTÁR.

Közhasználatra összeállította
SPICER MÓR.

I. RÉSZ: MAGYAR-HORVÁT.
II. : HORVÁT-MAGYAR.

Egyes rész ára 2 frt.

A két rész egy félbörkötésben 5 frt.

Tanulmányokat
Nyelvtanokat
Gyermek- és ifjúsági
könyveket
ajánl
és
elhelyez

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
(félelemez).

LATZKOVITS A.
BUDAPEST,
IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
Cs. és kir. szabadalmazott fehéremű-gyáros
ajánlja

uri divat- és fehéremű-ujdonságait

Hirdetések felvételnek

a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalában,
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

A cséplési időnyre!

**Gépolaj,
kocsikenőcs,
zsákok,
ponyvák és**

egyéb gazdasági
szükségleti cikkek,
**SZÁVOSZT
ALPHONS**

cs. és kir. udvari szállító
magkereskedése
és gazdasági cikkek üzletében

**BUDAPEST,
V., Arany János-utca 11.**
szerezhetők be a legjutá-
nyosabban.
Árjegyz. kívánatra ingyen
és bérmentve.

5670 A
kereskedelmi bank
felmondotta

Kertész Tódor
műiparú raktár
üzlethelyiségeit.

Most

alkalom nyílik 1000
meg 1000-féle cikk
olcsó bevásárlására.

VASÁRNAPI UJSÁG

31. SZÁM. 1894.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 5.

41. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre 6

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félévre 4

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
félévre 2.50
Külföldi előfizetésekre a postai
meghatározott vidéki is eszandó.

A 82,502/II.sz. rendeletben a magas kormány részéről ajánlva

Tűzi fecskendők

tökéletes ventilrendszerrel (központi fém-ventilek egy csunban egyesítve). Különlésségek, községek, tűzoltók és gyárak részére, tűzoltó szerek minden nemben, anihilátorok, kender- és spirál-tömők, felszerelések tűzoltók számára, sisakok, övek, stb., szab. létrák, építési és kutszivattyúk, mindenemű armaturák, gőzfertőtlenítők, szerszámok, jutányos árban jóállás mellett kaphatók

Tarnóczy
tűzoltószerek és
gépgyár-részvény-társaságnál Budapestben.
Gyár: Külső Váci-út 95. — Mintalep: Teréz-körút 36. sz.

Korunk fő nyavalyája az idegesség

és vértelenség, melyből számtalan más kór származik. Ez elle. pedig legbiztosabban hat a

VASAS CHINABOR

1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt.

Ezen bor a saját magam által termelt ménesi Sherryvel van készítve és minden hasznosvív készítmények között a legtöbb chinaalját és vasat tartalmazza.

Rozsnyay Mátyas gyógyszer-művegy-és szeti laboratorizuma, Aradon.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszerész úrnál és minden magyarországi gyógyszerüzletben.

„Toronyórák“

palota, laktanya, gyári órákat, villanyórákat, legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
I-es magyar gép-órágyára
Budapestben, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzék, költségjegyz. bérn.

Privát-
Detektiv

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV.-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, acél- és fémöntvényeket
építkezési és gépészeti czélokra vizvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szerkesztett turbinákat, órlöhengereket kéregöntetű hengerekkel és malomberendezési cikkekkel. — Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alagcsöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez, czölöpverő gépeket, anyagszállító kocsikat. — Álló vagy fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és mindenemű zúzógépek.

ORSZÁGOS KIÁLLITÁS BUDAPEST 1886. KÖZREMUKÖDŐI ÉREM JELES TAJÉKÉPFELVELEKÉRT

Klossz György
Fényképezési műintézet
BUDAPEST
IV. hatvani utca 18 sz.
12² emeleten

Elvállal mindennemű fénykép felvételeket, többszöröseket gépek ről, par. mű- és tantárgyakról, s a t

PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOGRAPHIA, FÉNYNYOMAT, AUTOGRAPHIA, FÉNYMÁSOLAT.

ORSZÁGOS KIÁLLITÁS BUDAPEST 1886. KÖZREMUKÖDŐI ÉREM JÓ PHOTOLITHOGRAPHIAÉRT

A Pozsonyi Kereskedelmi Akadémia,

melynek végbíbizonyítványa egy évi önkéntes katonai szolgálatra jogosít, és melynek eddig végzett tanulói a legelsőrendű kereskedő, gyári és bankári czégek-nél, vagy közhivatalokban és a mezőgazdaságban nyerne alkalmazást, 1894 szeptember elsején kezdik évfolyamát nyitja meg.

Az intézetet látogató vidéki tanulók elhelyezésre igényben és igazgató kézségével jár a szülők kezére. Az ezen tanulók fölött iskolán kívül is gyakorlandó felügyelést pedig az intézet tanárai gyakorolják, kik közül egyebiránt némányan szintén fogadnak családjukba tanulót teljes ellátásra. — Felvilágosításokat kész-éggel ad és tájékoztató évi jelentést kívánatra küld:

Pozsonyban, 1894 július hó. Jónás János, igazgató.

Szabadbani szórakozáshoz alkalmas cikkek:

Angol Croquet-játék utastással 7-20 frtig. Lawn-tennis angol társasjáték 25, 35, 50 és 80 frt. Lawn-tennis rakett, párja 10, 14, 20 frtig. Lawn tennis labda 12 darab 5 40-10 frtig. A Lawn-tennis játék szabályai 20 kr. Football erős marhabőrrel bevonva 7.70-10.42 frtig. Hajító gömb (Schleuder-Ball) marhabőrrel 7 frt. Volant-játék 1 pár 110, 1.50-2 frt. Tuli-labda hozzá 1 darab 15, 20, 25 kr. Karika játék 12 vető bot és 12 karika 1.50-2.30 forintig. Lignum sanctum • kuglizó 9 9 1/2 10 10 1/2 11 11 1/2 12 12 1/2 13 13 1/2 cm atm. Kuglizó-bábok tartós gyertyánfából egy készlet frt 2.50. Orosz ku. Húó. egész szék udvarban is felállítható, egy készlet 5.50-6.50. Lampionok kertek világításához 10, 15, 20, 30, 40 kr. Papir-léggömbök 50 krtól 3 frtig. Magnesium-fáklya 30 percig meg-
lépó villanyos fényt terjeszt frt 1.30. Flobert-puska kertben társasjátékhoz mutatásnál 7-20 frtig. Vas csillámba kugró hobbocczal 2.50-3 frtig. Parafa uszó-öv 3.50, 4.50, 6.75. Uszó-öv lég-
gel tölthető 6-7 forint. Velociped 3
cserekek, egész vasból, igen tartos 5-
10 éves hűk számára 8.—, 9.50, 11-14
forintig. Torna-eszközök szabadbani
használathoz. Mészakötelí sima 5,
6 frt. Mészakötelí fonott csomók-
kal 7.60. Trapezúdi szabályozható
szerszám bot gyantát használható syalog setához frt 2.70. Nagy kerti napernyő japáni. 80
krtól 15 frtig. Zöldjósó barát csinos svájci haszkóban frt 1.20 Zöldjósó alakok haszkóban
1.50, 2 frt. Acolihárfa kerti látkész letetjére a szőlővadás által kellemes hangot ad, frt 3.50; er-
sebb hanggal 4.50-5.50. Nyájkolomp kellemes accorban összehangolva 5 kolomp 8 frt, 7
kolomp 11 frt. A horoghalászat összes kellékei. D. Fèvre parizsi szódavíz-készítő
mellékelt útmutatás szerint bárki frisa, 2 4 6 8 10 menz-zeles A készítésre szük-
tintára, egészséges szódavízet készíthet 7 9 11 13 15 frt ségek kitűnő minőségű
500 gramm borkészít és 800 gram szódavíz tartalmú csomag 1.50. Fagyaltkészítő
Dr. Meidinger 6 12 18 adagra Vajkőpülő gép, Vászárhegy- 5, 10 letere
féle önműködő 5 7 9 frt fele a legjobb vajkészítő 8.50 15 frt
Családi konyha- 10 15 kilóra Légyfogó készülék 30 kr. egy dohoz eny 15 kr.
mérleg 3.60 7.20 frt. Amerikai husapritó, 4.75-6.

Nagy képes árjegyzéket bármintve küld
KERTÉSZ TÓDOR Budapest, Dorottya-utca 1. sz.
és Kristóf-ter gróf Teleki palota.

VILMOS FŐHERCZEG.

1827—1894.

VÁRATLAN csapás sújtotta uralkodó házunkat a múlt vasárnap, július 29-én, olyan baleset érvény egyik tagját, Vilmos főherceget, mely az agg, de még jó magabiró férfúnak életébe került.

Mély részvétellel értesült a nagy szerencsétlen-ségről különösen monarchiánk lakossága, mely az uralkodó háznak, kivált pedig e ház fejének, király Ó felségének, örömében s bánatában mindenkor osztozik.

Vilmos főhercegen, fájdalom, az a tapasztalás teljesült, hogy az ember igen gyakran épen a bajt, veszélyt kerülve jut bajba, veszélybe. A gyászos véget ért főherceg kedvelt nyaraló helyén, a Bécshez közeli Badenben időzött, néhány közelebbi rokonával lakván ottani szép nyári palotájában, melynek különben is mozgalmas környékét épen mostanában kezdte még jobban élénkíteni a közelében elhaladó újonnan megnyitott villamos vasút.

A főherceg, hogy háttas és hintós lovait mennél inkább hozzászoktassa a villamos vasutak morajához és esengetéséhez, több ízben ott hajtattott, vagy lovagolt a vonatok mellett, így akarván elejét venni a metáln bekövetkező szerencsétlenségnek. Ilyen szoktató lovaglást tett a múlt vasárnap délelőtt 10 órakor is. Ez alkalomra legkedvesebb, de egyszersmind legszilajabb pej paripóját választotta ki, melynek tüzet maga a lovászmeister sem mindenkor tudta eléggé fékezni. Ezen a könnyen bokrosodó lovon nyargalozott a két kocsiból álló vonat körül, maga únszolva a vonatvezetőt, hogy mennél erősebben esőngessen. A mint a Hildergard-híd előtti kanyarodóhoz érték, a már igen fölzigatott paripa hirtelen és oly mereven fölgaskodott, hogy a különben igen kitűnő lovas főherceg kifordult a nyeregéből s hogy a ló le ne dobja, le akart róla ugrani. De épen ez lett veszte. Leugrá közben a ballába a kengyelbe akadt s a főherceg egész testével a földre vágódott, hol az út kövei beszakasztották a fejét. Ezt a veszedelmes roncsolást aztán

még inkább fokozta az, hogy a neki vadult ló jókora távolságra vonszolta maga után lovagját, míg csak a lába ki nem szabadult a kengyelből.

A szörnyű eset szemtanúi menten oda rohantak az eszméletét veszített s vérbe borult főhercegre; fölemelték s bevitték egy közeli vendéglőbe, hol gondos ápolás alá vették előbb a háziak, majd pedig a gyorsan oda hívott orvosok. De minden haszontalan volt. A roppant sebesség következményeit el nem hárihatták s így a főherceget haldokolva szállították közeli palotájába, hol rokonai, különösen Erzsébet főhercegnő, a legnagyobb kétségbeeséssel vették körül a szenvedőt, kinek halála perczéig, délutáni 5 óráig, csak pillanatokra tért vissza az eszmélete. Mikor az orvosok belátták, hogy a szenvedett sérülés, főleg pedig az agyrázkódás föltétlenül halálos, hirtelen papot hívtattak s a főherceg alig hogy a haldoklók szentségét föl-

vette, örökre lehunyta szeméit. — Nyomban értesítették a királyt, a főhercegeket, a főméltóságokat s általában mindazokat, a kiket az eset legközelebről érdekelt, s a halottas háznál egymást érték a különböző irányokból nagy hirtelen oda érkező családtagok és részvét-táviratok.

A király intézkedésére még ott Badenben bebalzsamozták a holttestet, melyet a családi sirboltban, a bécsi kapuczinusok temploma alatti gyászhelyen leendő eltakarítás végett szerdán éjjel szállítottak külön vonaton Bécsbe, hol a temetés Ó felsége a király jelenlétében csütörtökön ment végbe, főhercegeket megillető nagy pompával.

Az elhunyt egyik idősebb tagja volt az uralkodóházaknak. 1827. ápril 21-én született Bécsben. Negyedik és legifjabb fia volt Károly főhercegenek, az asperni győzőnek, és öccse Albrecht főhercegenek. Mint az uralkodóház férfi tagjai általában, ő is katonai nevelést kapott. 16 éves korában lépett a hadseregbe s hosszasan szolgált az olaszországi osztrák seregben, melynek 1858 óta ő volt a legfőbb felügyelője. 1859-ben részt vett az olasz-francia háborúban. 1864-ben a hadsereg tüzérségének főfelügyelőjévé lett s ez anynyal inkább kielégítette katonai becsvágyát, mivel ifjúsága óta a tüzérség iránt tanúsított legnagyobb vonzódást. Ennek a fegyvernemnek későbbi fejlesztésében is mindig igen tevékeny és munkás részt vett. 1866-ban igen vitézül viselte magát az osztrák-porosz háborúban, hol meg is sebesült.

1846-ban a Habsburg uralkodóház hagyományait követve, a családjukkal hűbérviszonyban álló német lovagrendnek fogadalmi lovagjává, majd 1863-ban nagymesterévé (Hoch- und Deutschmeister) lett, s ezzel bizonyos tekintetben a papi rendbe lépett, a mi miatt aztán mindvégig nőtlen maradt.

Igy Vilmos főherceg katona és pap volt egy személyben, miert is egyebek mellett «főtisztelendő» czime is volt. Papi jellege azonban inkább csak jámbor vallásos életén mutatkozott, míg katonai állását élete voltaképi hivatásának ismerte. A polgári elem-mel nem is igen érintkezett, nem

VILMOS FŐHERCZEG.

hogy mindazoknak tudokra adják a pör beszün-
tetését, kik a Kossuth pörében idézve voltak;
az utasításnak ő nagyrészen meg is felelt, de
mivel Kossuth katonai fogságban van, a katonasá-
gra pedig az ő hivatalos hatásköre ki nem terjed,
azért ő nem akarva kompromittálni hivatali tekintélyét,
előbb Vöröstől akart értesülni, hogy fogságban ül-e még Kossuth, a mi
most értésére esvén, haladéktalanul kérni fogja

érezhetné magát a tüntetések elkerülését taná-
csolni, ellenben — tette hozzá igazi juratusi
humorral — mivel látja, hogy Prónay báró
mily liberális s Kossuthnak rokona és hive is,
nem kétli, hogy maga is hozzá fog járulni
nehány krajeczárral (itt kirántott zsebéből egy
aláírási ívet) — a fákllyás zene költségeihez.

Prónay elmosolyogta magát s nem szólt sem-
mit, de úgy tett, mintha az ívet nem látná; más-

tést megakadályozza, még sem valósult, mert
öt nappal később a pesti ifjúság riadó lelke-
sedés közt, pattantyus tábori zenével s 101 égő
fákllyá világa mellett mutatta be tisztelgését
Kossuthnak.

Különös jelenet történt Kossuth szállásán
mindjárt a hazatértét követő első napokban.
Egy reggeli órában ugyanis megjelent nála
egy ifjú, gondosan lepecsételt levelet nyujtva át

PÓKHÁLÓ A KERTBEN.

ő hercegségét a kellő intézkedések megtétele
iránt. Együttal azonban bizalmasan hozzátette,
hogy ő maga is liberális ember, azonfelül Kos-
suthnak rokona és barátja is, de épen azért
igen jó néven venné, ha Vörös közreműködne
abban, hogy Kossuth kerülje ki az ifjúság által
szabadulása öröme rendezendő theatrialis
scenákat, fákllyás zenét, stb., melyek a kormányt
kellemetlenül érinthetnék, mire nézve külön-
ben ő maga is gondoskodni kész.

Vörös felelete az volt, hogy a Kossuth-család-
hoz való viszonya nem olyan, hogy feljogosítva

nap aztán újra magához hívatta Vöröst s kérte,
hogy mielőtt Kossuth kiszabadul, azonnal értesítse
őt.

Május 10-én délután 5 órakor hagyta oda
Kossuth börtönét s egy királyi fiskális kíséreté-
ben kocsin egyenesen édes anyja lakására haj-
tatott. Vörös is rögtön fölkereste Prónayt, kit
ép útban talált s elmondta neki Kossuth szaba-
don bocsátását. Prónay azonnal szállására
küldte, hogy huzárja által tüstént értesítse
levélben gr. Rádayt. Vörös a megbízatásnak ele-
get tett, de azért Prónay célja, hogy a tünte-

Kossuthnak, melyről elismervényt kért még a
fölbontás előtt. Kossuthnak arra a kérdésére,
hogy kitől van a levél s mit tartalmaz, vona-
kodott felvilágosítást adni. Így tartalmaz Kossuth
nem fogadhatta el a levelet s felbontatlanul
adta vissza. Csak később sült ki, hogy a levél-
ben jó barátai akartak pénzt juttatni az ünne-
pelt kezeihez.

A legelső üdvözlők közé tartozott Wesselényi
is, ki Gräfenbergből írt, rá akarva birni Kos-
suthot, hogy tegye át lakását zsidói jóságára,
s mivel véleménye szerint ők politikailag mind-

ketten meg vannak halva, éljenek ezentúl együtt
mint jó barátok, annál is inkább, mert köze-
ledő vakságában ez nagy vigasztalásra szol-
gálna. A magyar nemzet örök szerencséjére
Kossuth korainak tartotta még elismerni, hogy
ő politikai halott s a következő tíz év története
a legdicsőbben igazolta a pályájához való bizal-
mát. De nemcsak Wesselényit, Széchenyi éles
látását is megcsalták ez események, mert ő
volt az, a ki, mikor Kossuth a következő június
9-én először szólalt fel Pestmegye követi beszám-
oló gyűlésén s meghatott szavakban emlé-
kezett meg hosszú fogságáról, állítólag így
kiáltott fel: — «Hisz ez egy frater misericor-
dianus; ebből soha sem lehet vezér!»

Még ugyanazon hóban Kossuth családi ügy-
ben Zemplénbe utazott s utjában mindenütt
lelkes ovációkkal ünnepelték. Miskolcra át-
utaztatában az ifjúság fákllyás zenével tisztelte

ezelőtt e helyen kezdte politikai pályáját s ki-
fejezte reményét, hogy a haladás ügye győze-
lemnek néz elébe. Cézálás volt ez arra, hogy
szabadulása után maga Szerencsy István per-
sonalis volt az, ki Kossuthnak úgy nyilatkozott,
hogy a kormány emberei és az ellenzék közt
a haladás szükségére megvan az egyetértés, csak
az eszközökben térnek el.

S most még csak egyet, a mi Kossuth peré-
hez és fogságának történetéhez, úgy hiszünk,
megadja a kulcsot. Mi indította a reakciót az
üldözésnek ama politikájára, melynek egész
mértékét összpontosította Kossuth proscríbálásá-
ban s a szabad szó és a sajtó elnyomásában?
A dolognak megfejtése a következő.

Miután Kossuthot nem sikerült a «Törvény-

Az igazság az volt, hogy mindkét tanácskozá-
son részt vett gr. Hardegg, a főhaditanács elnöke
is. Ennek pedig volt egy derék, magyar érzelmű
fogadótt fia, ki viszont jó baráti viszonyban állt
az épp akkor Bécsben időző Csányi Lászlóval.
Hardegg gróf minden elbeszélő fiának, a kinek
nem volt sietősebb dolga, mint hogy Kossuth-
nak valahogyan tudomására juttassa azt, a mi
ellené készül. Személyesen azonban nem ismerve
Kossuthot, Csányitól kért tanácsot, hogy mitevő
legyen. Csányi viszont nem vélte czélszerűnek
posta útján tudósítani Kossuthot, tehát Deák-
nak írt, a ki viszont levélben adta tovább Kos-
suthnak a tudnivalókat. Deák leveleit pedig el-
foglalták s így került minden napfényre. Kossuth
maga csak kiszabadulása után értesült a kalandos
politikai epizódról.

VÁRNAI SÁNDOR.

Pál, orosz nagyh. Fülöp, szász koburgi hg. Menndorf gr. Serge nagyhercegné. Alfréd koburgi hg.
Battenberg Lajos hg. A román trónörökös. A román trónörökösén. Vlagimir nagyherceg.
Henrik battenbergi hg. Luiza, Fülöp koburgi hg. neje. Vlagimir nagyherceg.
Walesi herceg. Henrik battenbergi hg. neje. Serge nagyhg. A román trónörökös. Alexandra koburgi hg. Szász-Meiningeni hg. Connaught hg.

Alfréd koburgi hg. Az orosz trónörökös. Alix hesseni hg. Lajos battenbergi hg. Henrik porosz hg. neje. Vlagimir nagyhg. neje. A koburgi hg. neje.
A német császárné. Viktoria angol királyné. Frigyes császárné.
Beatrice koburgi hg. Szász-Meiningeni Foodora hg.

FEJEDELMI VENDÉGEK KOBURGBAN.

meg. Ugyanazon nap időzött véletlenül gr. Maj-
láth kancellár is Miskolcra, de értesülvén a
Kossuthnak rendezendő tüntetés előkészületei-
ről, még szürkület előtt észrevétlenül elhagyta
a várost.

Hasonló, sőt még nagyobb hódolat vette kö-
rül régi lakóhelyén, Újhelyben, hová nyolce év
óta először tette be lábát, s hol az ép akkor
folyó tisztújításoknál is latba vetette tekinté-
lyét.* Tiszteletére 50 személyre szóló díszlako-
mát rendeztek június 25-én a *Vadászkiirtben*,
melyen Soós János és szavakkal köszöntötte fel:
«Injuria non depressit, sed erexit.» («Az igaz-
ságatlanság nem törte meg, hanem fölemelte.»)
Reflektálva a toaszt e szavaira, Kossuth vissza-
emlékezett válaszában arra, hogy 12 évvel

* Zemplénbe Kossuthot Zauszi higa is elkísérte, s ez
alkalommal a jobb párt emberei úgy ő náluk, mint
Lónyáinál gyakran összejöttek, — írja Kossuth Zauszi
Vörös Antalhoz intézett levelei egyikében. V. S.

hatósági Tudósítások» kiadásától visszaretten-
teni, mielőtt a hatalom a letartóztatáshoz folya-
modott volna, Bécsben két titkos kabinet-ülés
tartatott, melyen a Kossuth ellen foganatosít-
andó rendszabályok felett tanácskoztak. Mind-
két titkos ülés lefolyásáról *Deák Ferencz érte-
sítette levélben Kossuthot*. Azonban leveleket
a cabinet noir a postáról elsikasztotta s felsőbb
helyre terjesztette fel.

Roppant meglepetést keltett Bécsben, mikor
látták, hogy a Deák Ferencz által küldött tudó-
sítás szóról-szóra megegyezik a kabinet-ülésben
törtétekkel. Meg voltak győződve, hogy itt egy
titkos, s az egész országra kiterjedő kémrend-
szer láthatlan kezei működnek, titkos összees-
küvést szöve Ausztria megbuktatására, s ennek
a meszse elágazó összeesküvésnek egyik tagja
magában a kabinetben kell hogy üljön, egyike
kell hogy legyen a hét tagnak, a ki Kossuthot és
Deákot rendszeresen értesíti az ülésen törté-
tekről.

FEJEDELMI VENDÉGEK KOBURGBAN.

Rövid idővel ezelőtt, a folyó évi april hó
közepe táján, fényes fejedelmi ünnepek voltak
Gothában, a kis német thüringiai városban.
Ernő Lajos hesseni herceg esküdt Melitta
Viktoria szász-koburg-góthai hercegnével s
nyomban után Miklós nagyherceg, az orosz
trónörökös, jegyezte el Alix hessen-darmstadti
hercegnőt. Mindkét házaspár annak a hatal-
mas és rendkívül elterjedt dynastiának tagja,
melynek jelenlegi feje s részben nagyanyja és
anyja Viktoria angol királynő. Az agg ural-
kodónó maga is ott volt a lakodalmi ünnepen s
vele együtt a családtagok közül oly sokan, hogy
valóban alig történt még, hogy egyszerre ennyi
fejedelmi vendég volt volna együtt.

Nem tartjuk azért érdektelennek, bár maguk-
ról az ünnepélyességekről már több képet
közöltünk, bemutatni most azt a családi csoport-
ot is, melyet egy angol művész a királynő

tán végül a külső határteget áttörök, s óriási erővel kitódulnak, a mikor is gyakran a fémi anyagokat is magokkal ragadják. Ezen anyagok a nagy magasságban történő rohamos hősugárzás folytán melegüket elvesztik, s mint kihűlt képződmények kerülnek vissza a Nap izzó folyós felszínére, hol a salakszerű szigeteket, napfoltokat alkotják, ekkor képződik felettük a félműnyék, a sűrű gázréteg, mert a salak elzárta alatta az izzó Nap felszínét, s így sűrűsödés állott be. A napfoltok egy ideig úsznak a felszínen, mignem a növekedő hőmérséklettel újra izzó folyóvá nem válnak s újra a Napba nem olvadnak.

Ez a Napfoltok keletkezése és elmúlása, ilyen a történetük.

WONASZEK A. ANTAL.

A CHICAGÓI VASUTI ZAVARGÁSOK.

Napról-napra olvashatunk ma már a sztrájkokról, és ezt a szót, mely alig egy nemzedékkel ezelőtt keletkezett egy új társadalmi jelen-

meg a katonák s még többet sebesítettek meg szuronyaikkal.

Valóságos háború volt ez, egy véres előcsatározás abból a fenyegető munkásháborúból, mikor majd a szocialista eszmék által hatalmának tudatára ébresztett köznép fog felkelni bosszúból a tüke birtokosai ellen. Nem is csoda, hogy ez az első nagyobb véres mozgalom Amerika földjén keletkezett. Chicago, ez egy milliónál jóval több lakosságú város, tudvalevőleg a legelső ipartelepek egyike, hol a gyári munkások száma százazrekre megy; azok egy része állandóan kenyer nélkül van. Magában a sztrájkban, mely Pullmann munkásaitól más vasúti munkásokra is kiterjedt, 70,000 ember vett részt.

Hogy azonban a chicagói sztrájk oly annyira elhatalmasodhatott, azt főképp az amerikai munkások erős szervezkedése okozhatta. Ebben a nagy államban ugyanis már régebb ideje van egy rendkívül hatalmas munkás-szövetkezet, mely a «munka lovagjai» név alatt ismeretes, melynek már egy milliónál több tagja van; mintegy 20

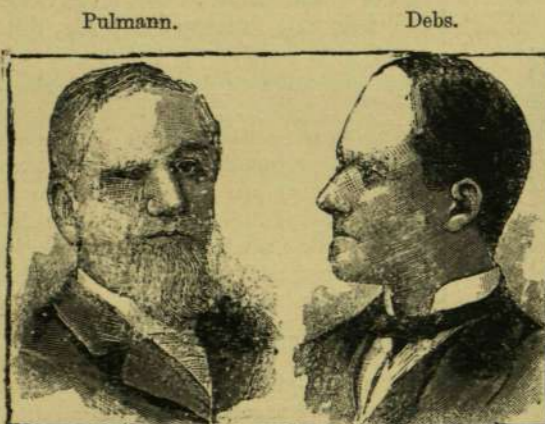
zal a hiu reménnyel, hogy most már béke lesz a munkások és munkaadók közt. Egész Európában és Amerikában forrong a nagy tömeg. Az ily óriási sztrájkok csak az elégedetlenség kitörései, de csak jelenségek; időleges leverésük nem egy a győzelemmel.

EGYVELEG.

* A kis új veszedelme. A francia akadémiában egy tudós nem rég egész komolyan bizonyította, hogy az ember kis újjá időről-időre kisebb lesz s nem sokára egészen el fog tűnni.

* Óriási örökség. Aldina Katalin amerikai nő-ósatya az amerikai szabadságharc idejében birtokát 99 évre elzálogosította. A birtokon New-York külvárosai épültek fel. Mivel a zálogidő letelt, Aldina lépéseket tett a birtok kiváltására, mely jelenleg 30 millió dollár értékű.

* Nero császár papuscai közül még most is megvan egy pár. Legalább az olasz király régiséggyűjteményében mutogatnak pár régi papuscot, melyet valaha állítólag Nero viselt volna.

Pullmann.

Debs.

A rendőrség és katonaság harca a zavargókkal.

CHICAGÓI VASUTI ZAVARGÁSOK.

Vasúti vonat megtámadása a zavargók által.

ség megmagyarázására, ma már minden újság-olvasó jól ismeri. De az eddig történt tömegtelen sok sztrájk közül talán egy sem volt oly véres s oly pusztító, mint a chicagói vasúti munkásoké, melyről most néhány képet is közlünk.

A sztrájkot a dúsgazdag Pullman vasúti kocsi-gyáros idézte elő azáltal, hogy munkásainak bérért egyszerre felényire szállította le. Minden méltányosan gondolkozó ember elítélte a sokszoros milliósnak ezt az eljárását s egész Amerika helyeselte, hogy munkásai a munkát abba hagyták. Csakhogy az elkezeredett munkások ez alkalommal nem elégedtek meg azzal, hogy Pullmannal nem dolgoztak, hanem a vasút-társaságokat is kényszeríteni akarták, hogy ne használjanak Pullman gyárában készült kocsikat s e végett nem egy törvényellenes tettet követtek el; szétrombolták a Pullman-féle kocsikat, dynamitot tettek a vonatok elé, fölgujtották a gyárakat. Egyszerűen Chicagóban, mely város mellett Pullman óriási gyártelepe van, heteken át valóságos fejtelenség volt. Több millióra rúg a munkások kihágásai által okozott kár; némelyek 30 millióra becsülik; e mellett igen sok ember veszett el az összeütközésekben. Abban az utcai esztában is, melyről egyik képünk nyújt némi fogalmat, 20 munkást öltek

millió forintba menő vagyonnal rendelkezik. Ennek a hatalmas szövetkezetnek jelenlegi vezére egy Debs nevű munkás, kinek arczképét is bemutatjuk, volt a hatalmas sztrájk vezetője. Debs 39 éves, igen eszes és tevékeny ember, ki már több munkás-mozgalmat szervezett. Jelenleg a chicagói kihágások és vérengzések következtében vizsgálati fogságban van.

A csend és külső rend ismét helyreállott már Amerikában is, de senki sem állítja magát az-

* A narancsszüret az idén szokatlan bő volt Floridában. A múlt évben csak mástól millió ládáralát szedtek, most pedig 6 milliónyit. Egy ládában 100—250 darab van.

* A turisták királya. Wiamsansky Konstantin herceg már több ízben beutazta a világot s állítása szerint az utóbbi 16 év alatt 630 ezer km. utat tett meg. Most egy nagy vakmerő útra indul, lóháton megy Afrikán keresztül, éjszak felől egész a déli csúcsig, mely utat még előtte senki sem tette meg.

A TENGER CSODÁI.—Jaquin kísérlete.

A TENGER CSODÁI.

India a gyöngyöknek tulajdonképeni hazája s épen ezért népének is sokkal alaposabb ismeretei voltak rólok, mint az

ó-világ más népeinek. A régi hindu regében, melyben az elemek összeállanak, hogy mindegyik legvalóságosabb kincsét adja ajándékként a legnagyobb és legutolsó álmának, az istenség megtestüléseinek, az ég, vagy a levegő a szivárványt viszi ajándékkul, a föld a rubintot, a tűz a meteort, a tenger pedig a gyöngyöt. A szivárvány dicsőfényt képez az isten körül, a rubin szent homlokán ragyog, a meteor lámpa gyanánt használja, de a gyöngyöt szíven viseli. «S pedig annyival is inkább elsőség illeti a gyöngyöt, — folytatja a régi mese szép kitétele, — mert a gyöngy az élet műve, mely élet a belső fájdalomtól és bánattól emelkedik e tökélyre és tisztaságra, s mert az isten semminek sem örül úgy, mint a szenvedésben és bűnbánásban fogamzott erény ragyogásának.»

Ennek a fogalomnak azonban, melyre a régi hindu mese ezelőz, csak egy gyöngy, a valódi keleti gyöngy felel meg, mely ama sajátos fénnyel, az úgy nevezett «vizzel» bír, bár kivül sok más kagyló is terem részben felette értékes gyöngyöket. A kagyló, mely az áttetsző gyöngyöt termi, vastag, szabálytalan tojásdad, vagy csaknem kör alakú. Néha 8—16 hüvelyk átmérője is van, ámbar rendszeren csak négy. A kagyló külalakja durva és változó szerkezetű, s bár nem ehető, de a benne rejlő igazgyöngy mellett még az értékes gyöngyházat is nyújtja, mely a művészeti iparban oly gyakori alkalmazást talál.

A leleményes khinaiak más módját is tudják a gyöngy előállításának. Apró ércdarabokat szúrnak be gondosan a természetes ágyaikkól kivett kagylókba, s az idegen anyagok az élő állat lágy izomatába ékelve, idővel teljesen bevonódnak bizonyos gyöngyház-réteggel s olyanokká válnak, mintha a kagyló természetes termékei volnának. Rendszeren egy év elég, hogy e nucleusok tökéletes gyöngyház burkot kapjanak, de minden évvel még tökéletesebb lesz a lerakódott réteg. Gyakori eljárás még ezüst-sodronnyal szurkálni át a kagylót, mi által egészen összefüggő gyöngyosorok képződnek.

Gyöngyöket azonban ma már teljesen mesterséges úton, minden kagyló nélkül is állítanak elő. A gyártás titkát ezelőtt körülbelül 230

szén elvonta, a fenéken maradt olajból fényes üledéket kapott. Ez a franciaül úgy nevezett «essence d'Orient» a gyöngyanyag. Megpróbálta a kísérletező ezt a rohadástól is megóvni s ez végre sikerült illó alkáliban tartva. A gyöngy-készítésnek további módja az, hogy az anyagot olvasztott üveggel együtt kekes színű, szép üreges üveg gyöngyökbe fújják bele. Ezeknek belső felszíne egyenletes rétegezést nyer és finom gummi-arabicummal megtöltve, egy tüvel keresztül szúrják, majd ezernára fűzik s azzal készen áll a készítmény az eladásra. Egy unciányi ily ezer hal szükséges; szerencsére a *Leuciscus alburnus*-nak elég bővében vannak.

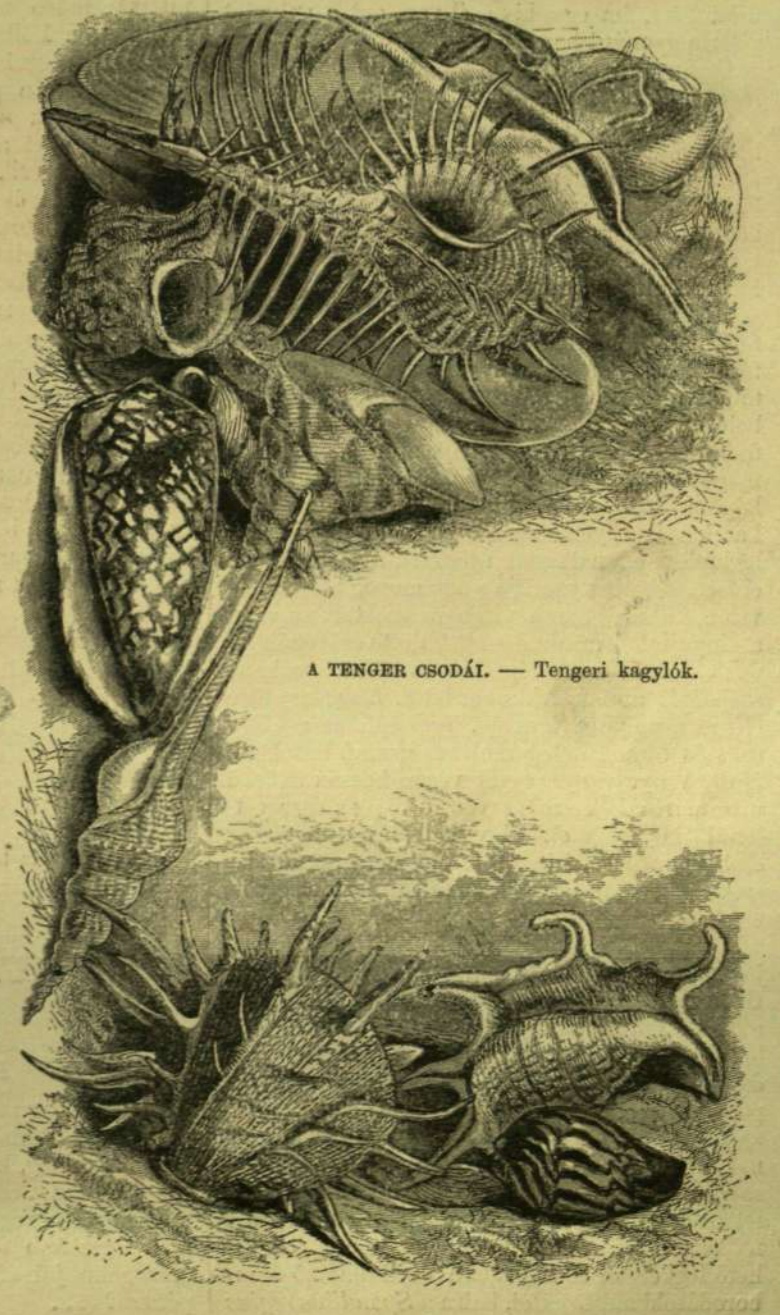
Csodás világot tárja fel a tengerfenék a növényzetnek is. Minden színben, minden változatban, hosszú száraikon lengedezve a tenger-alatti áramlatok hatása alatt, tömött csoportokban foglalva helyet egy-egy korall-zátonyon, vagy megfoghatatlan *metabasis* alapján vándorolnak tovább. De egy sem oly ragyogó, egy sem oly ritka szép a tengeri flóra fajai közt, mint a korall-polyp, a legfinomabb szürke színtől a leggyöngvédebb test-színig és biborig, úgy, hogy e kis polyp-idomokat, a tenger leányait (mert korall a görög *κοραλλον* a nőgyermek és *αλος*, tenger összetételéből származik s így lett a latin *corallium*) nem csoda, hogy még 150 évvel ezelőtt tengeri fákna és virágoknak tartották.

Valóban különös fák és virágok törzsekkel, ágakkal, lombozattal, melyekből hajtások fejlenek ki és pattannak virágokká, magvakat hordva, melyek a korallt adják. Csakhogy e száraz és törzsök nem fások, hanem szaru- és mézsneműek; ezek a hajtások és virágok érző és működő lények, a rózsákba felső szíromkehely pedig megannyi mozgó kar, csáp és tapintó ideg, mely táplálékot keres, azt megragadja, s visszahajlítva a közös szar, vagy tengely felé, szája alá rnkja és felfalja. Ez az élő korall test-szerűen táru fel és csukódik be, s a vesztély legkisebb jelére is magába húzódik, addig-addig, míg csak

egy parányi kis szürke esomó marad ott, a hol előbb minden léttől, színtől és pompától ragyogott.

Sokat irtak e kis teremtesek szünetlen iparkodásáról s általában úgy fogják fel őket, mint korallrovarok által épített lakhelyeket, mint a milyenek a méhek sejtjei. A való az, hogy nincs érzékenyebb teremtes, mint a kifejlett korall-polyp, egyetlen helyre gyökerezve egész élete idején át, s csak azért élve, hogy egyik és szaporodjék. *Kifejlett* korall-polypot mondotunk, mert a természetudósok szerint lárváik, melyek áttetsző fehéres hernyókhöz hasonlítanak, a legnagyobb fürgeséggel úszkálnak ide s tova, mindig vastagabb végökkel előre s falánkan ejtve szákmányul mindent, a mi szemeik elé kerül. Az a körülmény, hogy idővel a vastagabb fele válik a polypnak alap-tetrésztévé, s hogy annak hajlandósága van odatapadni bármire, a mit megragadott, nem sokára a szabadon úszó lárvát állandó polypvá változtatja, mely a maga részéről új korall-telepeket bocsát ki. A fejlődés tehát ép ellenkező menetét követ, mint a rovarknál, hol előbb jelentkezik a mozdulatlan chrysalis és azután a pillangó; míg a koralloknál előbb jő a szabadon úszó lárvá, s azután a mozdulatlan polyp.

A kereskedelemben ismeretes vörös és rózsaszín korallt főleg Francia- és Olaszország partjain kapják, hol a tengerfenék szirtes rejtekheleiben néha egész biborerdek találhatók a korallok e legértékesebbikéből. Nem mint szárazföldi hasonmái, a korall inkább szeret lefelé nőni a tengeri barlangok, vagy szirtes zátonyairól. A különösebb korall-képződmények között meg kell említenünk az úgy nevezett «tengeri orgonát», mely nagyszámú sip alakú kősovéiről kapta ezt a nevet, melyek rendszerint egyenesen függenek alá. E gyönyörű képződmény mellett érdekes a *Dendrophilia ramea* hosszú szárával s rövid felálló ágaival; a *gorgonia flabellum* is szép példánya a köves gyökerű koralloknak, szaru szerű tengelyével, a mit égési szaga eláru, s finom hálózattal.

A TENGER CSODÁI.—Tengeri kagylók.

Ugyanehhez a családhoz tartoznak, de külön élnek s minden körülmények között képesek a helyváltoztatásra a lágy testű polypok, a tengeri anemonok. Húsoz tömeggel, mely minden egyenetlen felszínhez alkalmazkodni képes, odatapadnak a sziklákhöz, a kőköröcsinvirág szirmajához hasonlóan terjesztik ki csápjaikat s úgy várják áldozataikat. Gyomruk egyetlen zsák testük üregében, melybe alsó feléről tág nyílás vezet be. A gyomor és a testfalak közt nyílnak a számos üreges csápok, melyek izomösszehúzódnak és következtében kinyúlnak s megtelnek tenger vízzel.

Mint a korall-polypnak, az anemonának is állati ösztöne és működése van, de voltaképpen növényi életet él. Ha egy részét elvágják, vagy megcsontkítják, azonnal megszárad. Ha darabokra szakítják, minden darab külön egyed lesz. Időnként sarjak tűnnek fel az állat alsó részén, e sarjak idővel tökéletesen kifejlődve elszakadnak az anyatórzstől és teljes önálló anemonokká válnak. Szaporodásuk egy más módja is rendkívül érdekes. Ez esetben tojások képződnek a csápokban, onnan a gyomorba kerülnek s a szájon át kivetnek.

E szép növényállatok minden színben előfordulnak; fehérek, gyöngyszerű átlátszósággal, mint a lilium szirmai, szürkék, rózsaszínűek, bíborpirosak, aranyárgák, lilaszínűek, kékek és zöldek. Sőt a törzs, a test s a csápok sem ugyanazon színűek. Némelyeknek aranyárga teste van fehér csápokkal, másoknak piros szürkével, vagy zöld sárgával. Mások a szipolyok más színű hegyben végződnek, vagy foltosak, csíkozottak, stb.

Az anemonokkal egy családba tartozik, de a teremtés rendjében magasabb fokon áll a híres *argonauta* vagy „papír-nautilus”, a mint héjának rendkívüli vékonyságáért nevezik. Argonauta nevezet az állatolagos vitorlázási képességéről kapta, melyről Aristoteles úgy nyilatkozik: „a nautilus-polip” rendkívüli természetű állat, mert lebegni képes a tengeren; fölemelkedik a víz fekéreől lefordított és üres héjával, de a felszínre érve, megigazítja azt. Szipolyai közt olynemű szövet van, a minő az úszó madarak lábujjai közt, ha egy kis szél van, az a szövetet vitorla gyanánt használja.

Csakugyan a legújabb időkig mind úgy írták le az állatot, mint a mely finom héját csónaknak, csápjait evezőknek, kiterjesztett hártárpapírt vitorlának használja. A dolog nem épen úgy áll, hanem azért mégis meglepően különös. Tény az, hogy a nautilus nincs hozzáköve héjához, mely belőle képződik és elválasztható tőle. Egyébiránt csak a nő választhat ki héját, a hímje csak a fegyverszerű teremtés.

Mikor a nautilus kényelmesen megy, akkor fején jár. Testét lehetőleg behúzza héjába s úgy fordul, hogy feje alant legyen, karjait pedig támaszul használva, lassan csúszik előre, néha belekapva szipolyával egy-egy kinyúló szikla-falba, vagy egyik szögletből a másikba vetve magát. Mások gyorsabban kívánván haladni, a képnük közepén látható állásba teszi magát, ha karját egyenközűen nyújtja előre, hogy a legkisebb ellenállással ütközzék a vízbe; héját erősen magához szoritja s úgy mozog hátrafelé a vízen, villámgyorsan magasra szökötve a vizet a kinyújtott karesomó alatt látható csövéből.

De lehetetlen elképzelni az állat megkapó szépségét annak, ki nem látta. Rang egy élve elfogott polypot írva le, így jellemzi: „Egy ezüstös tömeg a legszebb rózsaszínű foltokkal. Hosszú nyulványa egyik végén hosszú félkörű ultramarin kék szalag vonul végig s észrevétlenül enyészik el.” Így kell látni, hogy az ember megesodálja e teremtmény tündéres szépségét, nem pedig alkoholban, szinehagyott testtel.

A tengeri kagylók is végtelen változatát nyújtják színben és alakban a tenger pompájának. Grotesk és kellemes, kör- és csavarszerű idomok s a fantasztikus alakzatoknak kimeríthetetlen tárháza váltja fel egymást utólról gazdagságban. Mi mulhatná például felül az egyik képnük felső részének közepén látható *Venus-fésűjét*, ág-bogas, tüskés fogaival? A hol fogai nincsenek, ott a kagyló minden részén legalább domboszerű emelkedés látható, a mi nem egyéb fejletlen fogaknál. Alatta az *orsó-kagyló* nyulik fel karcsu természetével, gyöngyfehéren a képzelt legkevesebb hajlásban és hullámzó domborodásokban. Legalól, balra a *Spondilus régius*

foglal helyet, egyike a legtrikább tengeri kagylópéldányoknak. Egy időben csak három tökéletes példány volt belőle Európában. Egy tudós párisi tanár minden vagyonát, sőt neje ékszerit és ezüstkanalait is pénzzé tette, hogy megszerezze egyiket magának. De haza térve annyira elhalmozta élete-párja szemrehányásaival, hogy felháborodva lecsapta magát a székre s oh, keserű végzet! a kagyló, mely kabátja hátsó zsebében volt, darabokra tört.

A jobb felől levő kagyló a *Pterocerus chiragra*, az épen alatta levő pedig a *Cypraea undata*. Feljebb, az *orsókagyló* felett látható példány szintén figyelemreméltó jellemzetes alakjáért, mely ék alakú foltokat mutat, sötét sima alapon; ez a *Conus nobilis* vagy tengeri ék. A *Venus fésűje* mögött az *Ovulum volva* ismét nevezetes példány s még inkább a mögötte levő fekete kis kagyló, az *Janthina communis*. Nincs népies neve ezen kívül; a mely tengert lakja, s behúzódná kagylójába, olyképp tudja sulyát növelni terjedelme esőkkenésével, hogy a felszín alá merül.

Oly különösek a tenger lakóinak formái és életviszonyai, hogy szinte hihetetlenek volnának, ha adatok nem támogatnák. Az úgy nevezett tengeri penna családásig hasonlít egy író-tollhoz; úszni nem tud, sem megkapaszkodni valamibe s úgy kénye-kedvére van dobva a hullámoknak. De villódzó tulajdonságainál fogva gyönyörű látvány a sötétben s a Közép-tengerben is előfordul. Az *Umbellulariák* és *Virgulariák* magas száraikon virágokréthához hasonló zoophytákkal, a kevésbé hideg tengereket lakják és sárga, csipkés levelű, átlátszó fehér virágokkal borított növényekhez hasonlítanak, melyek azonban természetesen polypok. De legigazibb növényállatok a *Crinoidok*, vagy kőliliomok. Minden részletük pontosan megfelel a liliomoknak, száruk, kelyhük, mely melleleg szólva az állat teste, kinyúló ágai, szétágzó gyökereik, melyek szirtkebe fogózkodnak s önmaguktól képesek táplálni és növesztetni a szárat.

A tenger csodái közt a legközönségesebbek a *spongyák*. Ezeket a nagyon elterjedt használat miatt minden tenyésző helykőn igen sűrűn találjuk. Fölkérésűk és szedések azonban sok fáradsággal és költséggel járván, Amerikában, különösen pedig Floridában arra a gondolatra jöttek a spongyakereskedők, hogy a spongyatelepet a víz színe fölé érő czölöpös kerítéssel veszik körül, hogy azokon belül tenyészessenek és szaporodjanak. Ily módon kész szákmányt biztosítsanak maguknak, mert a búvárok keresés nélkül szállnak le a bekerített telepekhez, melyeket, ha már kellő kifejlettségre jutottak, egyszerűen mintegy learatnak tapadó helyeikről. Ilyen bekerített helyeken tenyészik újabban a nagy fogyasztás miatt pusztulófélen levő tengeri teknős békákat is. Egyik képnük egy Florida felsziget melletti tenyésző telepet ábrázol.

Végül ugyanazon művész rajzaiban, a ki oly alapos tanulmányozás alapján ábrázolta a korall- és csigaféléket, bemutatunk még egy érdekes képet az éjszaki sarkvidékről is a jeges tenger csodás állataival, a rozsmárokkal és fókákkal.

Spongya- és teknősbeka-tartók Floridában.

OROSZ ÉLETKÉPEK.

Tolsztoj L. után.

II.

Rendjel-körság.

Mielőtt Dumas Sándor Oroszországba indult volna, egy Párisban élő előkelő orosz főurat látogatott meg, kivel utazási tervét közölte.

— Mondja csak, kedves hercegem — kezdé a szelleműs regényíró, — mire van az embernek leginkább szüksége, hogy magát Oroszországban jól érezze, nemde első sorban sok pénzre? ...

— Ön téved, Dumas úr, s úgy látszik az orosz viszonyokat nagyon rosszul ismeri. Mi oroszok vendégszerető emberek vagyunk, s így ha csak lehet, az idegen utast kézzel-kérem adjuk. Csak győzze az evést-ivást s a folytonos tívornyát.

— „Jó, hát aztán?”

— Rögtön megmondom. Minden ajtó felnyílik ön előtt, még a leggorombább postamester, vagy rendőr is udvarias pófát fog vágni, ha kabátja bal oldalán egy- vagy két csillagot, nyakán pedig egy rendjelkeresztet lát. E nélkül ön nálunk semmit sem számít s a közönséges emberek sorába kerül.

— Magától értetődik — kérde tovább Dumas, — hogy orosz rendjelekről van szó?

— Hová gondol, Dumas úr? Orosz rendjelet csakis orosz ember szokott magára aggatni. Rendjel, legyen az csillag, kereszt vagy szalag idegen emberen esemény számba megy.

A mint Dumas utóbb oroszországi útjáról kiadott nagyírú munkájában írja, a birtokában lévő rendjelek nélkül sehol sem járt és sehol sem jelent meg a nélkül, hogy varázserejükről meg ne győződött volna.

Oroszországban nagyon kevés ember marad rendjel nélkül, ha magát úgy viseli, hogy a hatóság figyelmét el nem kerülte, vagy pedig, ha összeköttetési folytán valami képzelt érdemert való kitüntetésre számot tarthatott. A rendjel utáni hajszá valódi betegséggé fajult. A hivatalnok csak úgy tarthat igényt egy jó parthiere, ha gomblyukát legalább is a Wladimir-rend ötödik osztályú keresztcséjébe díszíti. A gazdag nagybátya csak úgy gondoskodik végrendeletében unokaöcösére családjáról, ha az valami rendjelet visel. A Szent György keresztjével feldíszített tábornok a nálánál rangban idősebb, képzettebb és minden tekintetben bevált bajtársait megelőzi. Igaz ugyan, hogy a Szent György keresztjét annak idejében s rendje szerint csakis oly tisztet kapták, kik magukat az ellenség előtt hősiesség tettekkel kitüntették, de mostanában e rendjel becsét majdnem egészen elvesztette. A legnagyobb visszaélést azonban az udvari méltóságok napfényében sülkerező egyének követik el, kik az uralkodó család körében előforduló valamely örvendetes esemény alkalmával keresztet és csillagokat kérnek. Némelyükük mellett már alig talál helyet, hova a sok gyémántot, akhátot és széles szalagokat elhelyezhesse. A gyémántos csillagokat illetőleg eszembe jut egy nagy Miklós csár életében előfordult furcsa eset, melynek szemtanuja voltam. Ugyanis P. gróf a porosz udvar nagykövete állásától saját kérelmére felmentetvén, annak rendje és módja szerint Péterhofban legfelsőbb kihallgatásra jelentkezett, hogy visszahívó levelét a csárnak bemutatthassa. Ily alkalommal a diplomaták teljes díszben, összes rendjeleikkel szoktak az uralkodó előtt megjelenni. Miklós csár minden ridegsége mellett nagyon érzékeny is tudott lenni, ha valaki tőle elbucszott. Midőn P. gróf daliás alakját meglátta, elébe menve mindkét kezét megfogta.

— Nagyon, de nagyon sajnálom, hogy önt elveszítjük, — szólta a csár, szemeit a nagykövet mellé segezve.

— Felséged nagyon kegyes, — hebegé a gróf, ki nem tudta, miért nézi a csár annyira az ő rendjeleit.

— Mondja csak, kedves gróf, — folytató egy kis vártatva Miklós csár, — mikor is kapta a fehér-sas nagykeresztjét?

— Ezelőtt két évvel felség. ...

— A csillag gyémántjai oly feketék, oly fénytelenek, pedig jól emlékszem, nagyon szép solitairak voltak; magam nyújtottam át önnek a csillagot, nemde?

— Felséged tévedni méltóztatik, a legmagasb kegy jelét Z. udvari marsall kézbesítette.

A kihallgatás után P. gróf, kinek a csár szavai feltűntek, a fehér-sas nagykeresztjével járó gyémántos csillagot ruhájáról levétette. Nagy ámulatára csakugyan azt látta, hogy a solitairaknak mondott gyémántok eseh üvegéből készült drágakövekhez hasonlítanak. Egy hamarjában előhívott ékszerész oda nyilatkozott, hogy az egész csillag alig ér öt frankot, miután pedig P. gróf összes rendjeleit külön fiókban szokta volt tartogatni, melynek kulcsát mindig óraláncán viselte, de azonkívül a többi nagykereszt csillagjai érintetlenek voltak, a lopást csakis az orosz udvar embere követhette el.

Magától értetődik, hogy P. gróf a kárt elviselve, senkit sem gyanúsított. Amde utóbb megtudta, hogy más külföldi-diplomaták és tábornokok is hasonlóképen jártak, a mennyiben rendjeleiken gyémántok helyett nagyon ügyesen utazott hamis drágakövek tündökölték. Nem hiába mondta annak idején Miklós csár, hogy az orosz birodalomban ő az egyedüli ember, a ki nem lop.

A rendjel-lázat különben a kormány mesterségesen idézi elő, midőn például a jól lövő, vagy ügyesen lovagló katonák számára, tarka szalagon lógó érmet ad, és 6 évig szolgáló altisztek a csár mellékével ellátott bronz vagy ezüst érmet kapnak, a tisztelők nem is beszélve, kik majdnem évenként valami ürügy alatt emlékművekkel vagy keresztelkek megajándékoztatnak. Ez által a kényuralom híveinek számát véli szaporítani, holott a rendjelekkel való pazar bánás ezeknek értékét teljesen megsemmisíti.

Rozsmárook és fókák.

Nautilus.

A TENGER CSODÁI.

III.

Az ülnök úr.

Midőn nagy Péter csár majdnem kétszáz évvel ezelőtt Londonban járt, a város egyéb nevezetességei közt a parlamentet is megnézte, hová Cornwallis lord atkisért.

A csár kíváncsára a látogatás a legszigorúbb inkognitóban történt meg, s így a hatalmas autokratát a ház egyik erkélyén sem vették észre. A csár szokás szerint egy kopott kabátot viselt, térdig érő csizmát pedig arról tettek tanúságot, hogy azok tisztításával már régen nem foglalkoztak.

— Miféle emberek ezek a fehér parókás, csupasz képű alakok? — kérde Péter csár Cornwallis lordhoz fordulva.

— Ezek a király jogtudós tanácsosai, a korona ügyvédjei, — felelé a lord.

— Jogtudósok, ügyvédok? Nos nekem Oroszországban mindössze is csak egy jogtudósom van, de mihelyt hazamegyek, ezt is felakasztatom.

Arról, hogy a csár eme kedélyes szándékát csakugyan teljesítette-e vagy sem, nincsen tud-

omásunk, de annyi bizonyos, hogy Oroszországban bírónak, jogtudósának vagy ügyvédnek lenni önézetes ember nézve nem valami kellemtel dolog, de azért mégis akadnak elegendő, a kik az igazságszolgáltatásra, jobban mondva ennek torzképének ellátására nagyon szívesen vállalkoznak.

A bírói kar legismertebb alakját az ülnökök — assessorok — képezik. A kollegiumot, vagyis a törvényszéket ülnökökből állítják össze, kik két elnök vezetésével a csár nevében igazságot szolgáltatnak. Eszem ágában sincsen a «tsin» ezen osztályát ócsárolni, mert végre hátrahagyott kezekkel szabadon cselekedni csakugyan nem lehet, azt pedig mindenki tudja, hogy nálunk Juszticia asszonyának szemei nincsenek bekötve, és kezében mérleg helyett öblös edényt tart, melyben a felek adományai az érvek sulyát helyettesítik.

A fiatal ülnök urat rangban és korban idősb kartársai az igazságszolgáltatás mesterségének

Párisban kiállított váltóit és egyéb utalványait egyenlítették ki. Aratás után a két vevő ügynökei az adás-vevési szerződések értelmében a helyszínén megjelentek, hogy a kicséplelt gabonafélék átvételét s elszállítását a herceg gazdasztijével rendbe hozzák. Magától értetődik, hogy a kétszer eladott portéka tulajdoni jogának érvényesítése csakis per útján lévén esz-közölhető, az érdekeltek felek a P-i kollégialis törvényszékhez fordultak. A két különféle szerződés egy napról lévén keltezve, a felek képviselői azt akarták megbizonyítani, hogy X. herceg egy napon Odesszában és Danzigban nem lehetett, miért is ez esetben okvetlenül furfangos csalás történt. Amde az ülnök urak bölcsesége másképen fogta fel a dolgot, a mennyiben mindkét szerződést érvénytelennek nyilvánította, minek folytán a herceg csakis arra köteleztetett, hogy a felvett pénzt fizesse vissza. Most a herceg ügyvéde a két vevő ellen fordult, még pedig rágalmozás és becsületlenség

titkaiba aránylag nagyon rövid idő alatt beavatják.

— Lássá, barátocskám, — mondja ilyenkor az idősb ülnök a tanács ülésében előadó fiatal kartársnak, — a felperesnek igaza, tökéletesen igaza van, de az alperes sem hazudik! Megadja, ki tudja, mi lakik bennük? Legjobb, ha oly ítéletet hozunk, melyben egyik fél sem fog megnyugodni. Majd elvállik, mit mondanak a fellebbezésben. ...

Erre aztán az ülnök úr nem idegenkedik többé az alperes csevegő érveinek meghallgatásától, s miután a bűn ösvényén csak az első lépés szokott nehéz lenni, emberünk jövőre sokkal hajlékonyabb válik és a maga lábán kezd járni.

Miklós csár idejében X. herceg nagybirtokos, kinek uradalmában a szász és württembergi királyságok kétszer is elfértek volna, búza és rozs természetű egy odesszai gabona-kereskedőnek adta el, kítől a kikötött vételár felét, másfél millió ezüst rubelt, fel is vette. Idáig minden rendben lett volna, csak hogy X. herceg «tévedésből» ugyanazt a termést egy danzigi czelegnek is eladta. A danzigi czeleg az egész vételárát kijeztette, illetőleg ennek fejében a hercegnek

czimen, mely vétségek Oroszországban majdnem főben járó bűnök sorába mennek. Ily körülmények közt a kereskedők panaszukat egyszerűen visszavonták, és a vételár megtérítését a herceghez bízták, ki magának erre nézve a lehető legkönnyebb feltételeket kötvén ki, óriási termést most harmadszor egy moszkvai zsidónak adta el.

Mit mondjunk az utolsó török háború után felmerült számtalan perek elintézéséről, midőn pénzüket követelő szállítók a számla kiegyenlítése helyett a börtönbe jutottak, honnan csakis akkor szabadultak ki, midőn követeléseikről lemondtak, vagy pedig ezek felét magas állású tábornokoknak engedték át.

Az «ülnök urak» faja különben rendesen gyenge egészségnek szokott örövendeni, mivel nagyobb része alig tíz évi szolgálat után betegeskedés ürügye alatt végkielégítést kér s utóbb minden feltűnés nélkül külföldi furdőre utazik, honnan azonban soha többé vissza nem tér, nehogy valami hatalmas irigye viselt dolgai után megszarcolja. II-ik Sándor csár halála óta Oroszországban magánvállalkozók nem építenek többé vasutakat, hidakat vagy nagyobb csatornákat,

megyei pap, kiérdemült belényesi főgymnáziumi tanár, főszámvivő előadó, szentszéki ülnök, címzetes alesperes, életének 53-ik évében, Aradon. — SZERDAHELYI JÁNOS, kath. kántor Ó-Kanizsán elhunyt. A közszeretben élt öreg úr, ki nagybátyja volt Szerdahelyi Kálmánnak, a nemzeti színház hírneves művészeinek, 60 évig bícsuztatta Ó-Kanizsa halottait. — KÖVY ZSIGMOND, földmivelésügyi miniszteri számvizsgáló, 50 éves, Budapest. — SZENTMÁTY Lajos, m. k. csendőrfőhadnagy, Zomborban. — POZSEGAI MALOVICH VIKTOR, kir. ügyészségi írnok, 34 éves, Brassóban. — WEYER JÓZSEF, az aradi Hunnia kávéház tulajdonosa, Aradon. — GAAL ERNŐ, ügyvéd, volt 1848/49-iki tüzérőrhadnagy, 66 éves korában, Budapest. — IDŐS MAGYAR-KOSSA ISTVÁN, életének 72-ik évében, hosszas szenvedés után, Tisza-Roffon. — TOMKA JÁNOS, nyug. uraldalmi főőrész, 72 éves korában, Keszthelyen. — TÓTH KÁLMÁN, sárospataki ref. segédlelkész, állami tanítóképzédei és népisoklái vallásantató, 25 éves korában. — MAKK ALBERT, 1848/49-iki honvéd főhadnagy, Beregszászon. — BENCZEK GYULA volt országgyűlési képviselő s a pénzügyi közigazgatási bíróság tagja, közéletünk előkelő alakja, Láziban, Nógrádmegyében. — ISSKUTZ ANTAL, torontárvárosi főszolgabíró, régi honvéd, 59 éves, Nagybecskerekben. — POPPER ÁRMÁN, budapesti nagykereskedő, fővárosi bizottsági tag Budapestben, 76 éves. — FRANKEL MÓR, esztergomi kereskedő, doktor Faragó Gyula orvosnak, és Faragó József festőnek édes atyja, Esztergomban. — SVÁN KÁROLY, föld-birtokos, Ischben.

SCHMAUSZ ENDRENYÉ szül. Czifrus Margit, Schmausz Endre Bács-Bodrogszege alispánjának a felesége és Czifrus Ferenc bácsimegyei tanfelügyelő leánya, 29 éves korában, Zomborban, halála egész Bács-megyében nagy részvétet keltett. A holttestet 28-án nagy részvét mellett Apatinba szállították, a hol a családi sírboltba helyezték. — SZÉCS JÓZSEF, abony-halmi, köztisztviselben álló tekintélyes föld-birtokos felesége, Budapest. Gyógyórsra szállították. — KEMÉNY LÁSZLÓNÉ, szül. Czékus Emília, az osztrák ref. lelkész hitvese, 35 éves, Osgyán. — ZARHÁRS LÁSZLÓNÉ, szül. Lukács Mária, 73 éves, Érsebetvárosban. — TÉGLÁSI ÉRTESEY GÉZÁRNÉ, szül. Serquel Kreszcencia élete 58-ik évében, Hegyközi-Kovácsiban. — ÖZV. HOSSZASZÓI NAGY Lajosné, sz. Bagossy K. Borbála, 68 esztendő, Sz. Bagoson. — MECSEK JÓZSEFNÉ, szül. Lázár Gizella, 34 éves Marosvásárhelyen. — DARABY GYÖRGYNÉ, szül. Nemeshgyi Berta, Darbai Scheiter György, a savoyai katonarend lovágja, volt 1848/49-es honvéd fő- és olasz kir. törzestiszt neje, életének 62-ik évében Budapest. — IVÁNYI ANDORNÉ, alsó-lerdvai polgári iskolai tanár neje.

Szerkesztői mondanivalók.

Mákszem Jancsi. Népmesészerű elbeszélés akarva lenni, de nincs benne sem lelemény, sem népi naivitás, csak kuszáltság, csak izléstelenység. Nyelvvezete erőltet, verselése garló, az ilyen rímek: gurul — elhull, megmarad — megpukkad, kellett — elveszett, földet — népet lépten-meglepén előfordulnak benne.

Mire jó az asszony? Négy jó barát: poeta, szobrász, festő és zenész vitatkoznak a kérdés fölött. A két utóbbit, eszményi fel fogással: «Ehret die Frauen»-féle dícséretnek zeng. A szobrász szívvel, lélekkel külli tésztét, egyszerű modellt ír, az asszonyban. A költő sokáig hallgat, végre társai unszolására felsóhajt:

«Az asszony csak asszonyt fedelni jó! Azután egy végig kipontozósró következik lejeze a hatást, melyet a költő szellemessége (?) a jó barátokra tett.

«A többi érzi, hogy igaza volt» végzi a vers; de sajnos, az olvasó nem érzi s egyáltalán sem igazságot, sem szellemességet nem talál a négy jó barát vitaközösségében. Szerző tehetsége azonban határozott véleményét ez egy verse után nem mondhatunk; lehet, hogy más verse, hol tárgyát saját szívéből, egyéni érzéseiből meríti, jobban sikerül.

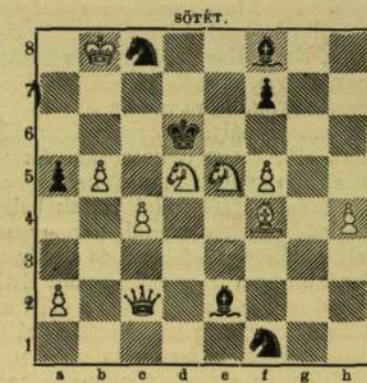
A méh. Mért bántanak. Az első nem egészen értjük. Nem tudjuk, mi összefüggés van a költemény első és második fele közt; nem tudjuk továbbá, hogy ki vagy mi a méh «szive királynya» a szep, a deli, mely szerelmet kér tőle, hívja tereli.» Talán egy szép virág? De hiszen előbb azt mondja, hogy más virág kelyhébe kutaja ki. Vagy a méhvirág, a méh királynét érti; de ez meg ellenkezik természetrajzi ismeretünkkel s a mi még nagyobb baj, a néphitben sem találja igazolását. A «Mért bántanak» kezdetű verset a rósbokor hasonlata rontja el, bajos elképzelni azt a képet, a mit szerző fest, hogy egy kitépelt rósbokrot az emberek özőne sodor s mindenki bibimbót akar róla tépni. Szíveskedjék ezeket esetleg más költeménnyel kicserélni.

Tündér álom. Tehetségét vall helyi-vel-közel valóban szép; tárgyában azonban nincs meg a benső igazság. A költemény szerint csak a tündér isten tudja, hogy a tündérek miért jöttek. Az olvasó is szeretné tudni s szerző jól tette volna, ha az eszmei tartalmat — ha csakugyan van a költeményben — világosan kicsillan engedte volna.

SAKKJÁTÉK.

1848. számú feladvány. Möller F. től.

(A müncheni feladványtornán első díjjal kitüntetve.)

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1839. számú feladvány megfejtése

Table with columns for solutions (Világos, Sötét) and various numbers (1-4).

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Eördög János. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 29-ik számában közölt képtalány megfejtése: Játéksered volt szívem, Hová nem hordozád! — Nyilként rohanna vitted a nagy világon át.

Heti naptár, augusztus hó.

Weekly calendar table for August with columns for Catholicism, Greek-Roman, and Israel.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Selyem-hamisítvány. Égessük el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisítás rögötn kiderül: Mert míg a valódi s a jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödrödik és csakhamar kialszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván, addig a hamisított selyem (mely zsiros színi — szulommas — lazó és könnyen törk) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telitett tovább izznak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára csak össze nem pödörödik, csak megpöröbil. Ha a valódi selyem hamuját összenyomjuk elporzik, a hamisítvány nem. — Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, házhoz szállítva, postából és vámentesen szivesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyökre való, akár egész ruháknak levő valódi selyemzövetekből. — Svajcza czímzett levelekre 10 kros és levelezőlaponkra 5 kros bélyeg ragasztandó. (5)

VELOUTINE CH. FAY, ILLATSTERÉZ, PARIS. Legjobb és leghirvevőbb pipere hölgyor : a La

Magyar királyi államvasutak. Hirdetmény. A belgrád-orsovai hajójáratok-újából való megkezdése.

A m. kir. államvasutak hajózási vállalata, a dunai zuhatagok beállott kedvezőbb vizállás következtében a f. é. július hó 28-án megszűntetett belgrád-orsovai hajójáratokat f. é. július hó 30-án ismét megkezdé. Első menet Belgrádtól-Orsovára július hó 30-án, Orsovától-Bázásra pedig ugyancsak július hó 30-án. Ezen járathoz nézve a f. é. július hó 4-től érvényes menetrendi-hirdetmény III. táblázata mérvadó. Budapest, 1894 július 28-án. Az igazgatóság.

LIPIKI JÓDFÜRDŐ (SZLAVONIÁBAN). KITÜNTETVE: Budapest 1885. London 1892. Vasuti állomása Pakratz-Lípk (déli vasut) vagy Okucane (m. á. v.)

Egyetlen jódos alkalkus hőforrás a kontinensen. Állandó hőfoka 64 C. Hegyek által védett égtal. A legnagyobb fénynyel és pompával berendezett és szándékolat elatótt gyógy-terem, valamint hasonló nagy gyógyeset kiállító új étterem és kávéházi helyiségek és egy nagy új gyógy-szálloda, Vilamos világítás. Pompás és nagy fedett sétány, bazarhelyiségek, Porzellán, márvány és isaszó fürdők, új s terjedelmes fürdőmedencék. A fürdő a nyugateurópai nagy fürdőhelyek színvonalára lett emelve. A lípiki alkalkus jódos héviz ivó és fürdőkórának a legjobb sikertel használták a test nyákhártyáinak mindennemű hurutos bántalmánál (gyomor, bél, gégehurut stb.) mindennemű ciszes és kövszényes bajoknál, mirigy és vérbajoknál, görvetykóránál, izadányaoknál stb. Mint hivatalos fürdőorvos Dr. Marschalko Tamás működik. Méréskélt áru menetjegyek a déli vasuton 33% tourretour-jegyek, a m. á. vasuton zóna.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvárunál kapható:

Vasút mentén. A magyar királyi államvasutak, továbbá a győr-sopron-ebenfurti és eperjes-bártfai vasut állomásai mentén fekvő városok, helységek és azok leírása.

Oeskói Oesky Gusztáv. Ára vászonkötésben 1 frt. Tartalom: A bécs-marchegg-budapest-temesvár-orsovai vonal és ennek szárnyvonalai. A pozsony-zsolnai vonalrés. A budapest-ruttikai vonal és ennek szárnyvonalai. A budapest-predeáli vonal és szárnyvonalai. Budapesttől Dombóvár-Zágráb-Zágráb-Károlyvárosra át Fumeig az újdombóvár-pecs-vilány-eszéki vonalrészrel. A budapest-L. m. bruck-bécsi és győr-lehring-gráci vonal. A budapest-ziromy-belgrádi vonal és szárnyvonalai. A hatvan-miskolc-kassai vonal. A szolnok-aradtövisi vonal és mellékvonalai. A nagyvárad-eszéki és dályabrodli vonal, valamint ezek szárnyvonalai. A miskolc-debreceeni vonal és ennek szárnyvonalai. A görög iparvasutak. A szerencses-a. ujhely-csap-bátyu-munkács-lavocsei vonal és ennek szárnyvonalai. A debreczen-nagy karoly-szatmár-királyháza-taraczköz-márosszigeti vonal és ennek szárnyvonalai. A győr-sopron-ebenfurti vasut. Az eperjes-bártfai vasut.

LIEBIG COMPANY bus-kivonatát. Alkalmas h' sives pillanat alatti késztetésre, lovesek főszelőke, mártások és mindennemű hústelekek javítására.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvárunál kapható:

Kisbirtokosok tanácsadója. Valogatott források nyomán számos ábrakkal. Irta Kubinyi Lajos. I. Az okzeru gazdálkodás alapelvei. — II. Iparos-gazdák könyve. — III. Iparos gazdaasszonyok könyve. Második olcsókiadás. — Ára füzve 80 kr.

Tűzi fecskendők. tökéletes ventilrendszerrel (központi fém-ventilek egy conbusban egyesítve). Különlegességek, községek, tüztöltők és gyárak részére, tüztöltő szerek minden nemben, anihilatorok, kender-és spirál-töm- lők, felszerelések tűz-oltók számára, sisakok, övek, stb., szab. letrák, építési és kutszivaty-tyúk, mindennemű ar- mazmárak, gőzfortöle- nitők, szerszámegépek, jutányos árában jóállás mellett kaphatók.

Tarnóczy tüztöltő-szer-és gépgyar-részvény-társaságnál Budapest. Gyár: Külső váczl-út 95. — Míntalep: Teréz-kört 36. sz.

Restitutionsfluid. os. és kir. kiv. szab. mosóvíz lovaknak. Egy palackkal frt 1.40 o. e. 30 év óta név. istállóban valamint katonai és polgári nagyobb istállók- ban is, használtban; nagyobb erő- feszítők előtt és után erőteljesül; továbbá ficzmadások, rándulások, az inak merevsége s más új alkalmak- nál; képesíti a lovat kiváló teljesít- ményekre idomításnál. Magyarországi főraktár: TÖRÖK JOZSEF gyógyszer-tára Budapest, Király-utca 12. szám alatt.

BUDAPESTI SZEMLE 1894. aug. 212. sz. 1894. aug. Gyulai Pál. TARTALOM: Müller Miksa és a Rigvéda. — Fiók Károlytól. A nép legfelsőbbége. — Constant B. után Brassai Sámuelről. A brány. Regény. (V.) — Alaron Péter után, spanyol- ból — T. J. Költemények. Késő bánat. — Gyulai Páltól — Dalok I.—III. Heine után, németből — Vargha Gyulától. A magyar nyelv szerepe a mult idők ország- gyűlésén. — Ferdinandy Gézától. Petőfi és némely külföldi költők. (L) — Imre Sándortól. Baross Gábor és rendszere. Nehány szó Szabó Jenő ügy című cikkére. — Tisza Istvántól. Értésítő. Moldován G.: Magyarok, románok. — m. — Mikszáth K.: Az eladó birtok. Péva s varjuval — 1. — Magyar gazdaság-történelmi szemle. — B. A. — Huxley, T. H.: Collected essays. — S. E. — Új magyar könyvek.

Megjelen évenként 12-szer 10 írnyi havi fizetekben. Előfizetési ára, bérmentes küldéssel egész évre 12 forint, félévre 6 frt. Franklin-Társulat magyar irod. intézet és könyvnyomda Budapestben

Értesítvény. Folyó évi augusztus 13-án délelőtti 11 óráig, a budapesti cs. és kir. élelmezési raktárakba be- szállítandó 14,000 zab bevásárlása végett a cs. és kir. 4. hadtest hadbiz- tosságánál Budapestben (Vár), szállítási ajánlatok átvetetnek. A részletesebb feltételek a cs. és kir. 4 hadtest hadbiztosságánál, továbbá a budapesti és pécsi cs. és kir. élelmezési raktárknál betekintethők. Budapest, 1894 július 30-án. A cs. és kir. hadtest hadbiztossága.

SIÓFOK. Magyar tengeri fürdő idegedző hullámvérssel. A fővárosi előkelő körök kedvelt kirándulási helye. Utókurára melegen ajánlható! Szept. 1-étől tetemesen leszállított árak! Gyönyörű furdőpart. Pompás hullámcsapás. Fényűcséssel berendezett szobák. Kétféle konyha, gondos kiszolgálát. Villamos világítás, vízvezeték. Csónakázás, vitorlázás, halászat, lövészény. Bálók, táncestélyek, tűzijátékok, velencei éj s egyéb ünnepek. Nyaraló telkek jutányos áron! Értéstét nyerhetni Holzwarth Continental-szálloda- jában vagy az igazgatóságnál Siófokon. Mérsékelt árú jegyfűzetek Cook és fánál (József-tér 4.) Bővebb felvilágosítást adnak Dr. Preysz «Fürdő- irodalmi könyvtárában» megjelent ismertetések, melyek minden könyvtárakban kaphatók.

KURCZ LIPÓT és TÁRSA (CHEMIGRAFIAI MINTAZÉSZ) Budapest 18. Lovasrészlet Baz. KÉZÍRT. Készítenek, tervezéssel, alaprajzok, fotolithografiallap, litográfiák, kromotipia, photo-aulos typia, FAMETSZESTET. Ujlak. Készítenek, tervezéssel, alaprajzok, fotolithografiallap, litográfiák, kromotipia, photo-aulos typia, FAMETSZESTET. Ujlak. Tükrök, fényképek, albumok, stb.

Dr. Lengiel Fr.-féle nyirfabalzsam. Kir. szab. Svédhonra. Már magában véve azon bővényi nedv, a mely a nyirfából kifolyik, ha annak törését megvárjuk, gyöngyösdég és őndéget kö- cönöz; a legviridebb idő alatt elavultja a szepöl, majfolot, anyajegyeket, orrvességet, börtökít s a bőr minden más egyéb tisztítására. Ára egy korsónak, használati utasítással együtt. 1 frt 50 kr. Kapható minden jobb gyógyszerárban.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható: A MAGYAR MAGÁNJOG MAI ÉRVÉNYÉBEN különös tekintettel a gyakorlat igényeire. Irta ZLINSZKY IMRE. ÖTÖDIK KIADÁS. Tekintettel törvényhozásunk újabb alkotásaira kiegészítette Dr. DÁRDAY SÁNDOR. Ára füzve 6 forint.

Magyar sommás eljárás és fizetési meghagyás. 1893. évi XVIII. és XIX. törvényekkel. Az országgyűlési elölmunkálatok felhasználásával. Irta Dr. Herczegh Mihály budapesti tud. egyetem ny. rend. tanára. Ára füzve 3 frt 50 kr.

ORSZÁGOS KIÁLLITÁS. BUDAPEST 1885. JURY 1885. KÖZREMUKÖDŐI ÉREM JELES TAJÉKÉPFELVELEKÉRT. Budapesti Állam- és Városi Könyvtáraknak és Gyűjteményeknek. Készítette: Készítette: Készítette. Elvállal mindenemű fénykép felvételeket, többszörösítések gépek- ről, ipar-mű és tantárgyakról, s a t. PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOGRAPHIA, FÉNYNYOMAT, AUTOGRAPHIA, FÉNYMÁSOLAT. BUDAPEST 1885.

Fontos minden házi nő és anyára! A Kathreiner-féle Kneipp-malátakavé mindkiből legkiválóbb, egyetlen természetesen egyszéges és egy- utál s használatban legolcsóbb pótszerzet bizonyul a kávéhoz. Magas tudományos és orvos tekintélyek határozottan ajánlják a nők, gyermekek, gyomor- és idegbetegeknek a rendes kávé helyett, mint legjobb pótlék rendeléselt. Elővigyázat a vételnél! Csak a fehér eredeti csomagokat kérjük és fogadjuk el a következőképp: Mindenütt Kathreiner. Egy fél kilo kapható. 25 krajczár.

BUDAPESTI CZÉGEK.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A Pénzügyi Közlöny

betűsoros tárgymutatója.

Az 1874—1892. év végéig megjelent azon rendeletek és utasításokról, melyek a kir. adóhivatalok, pénzügyigazgatóságok, számvévi osztályok, pénzügyőrség és a köz-ségi adóügykezelés körébe tartoznak.

Osszeállította

Mátéffy Domokos.

m. kir. adóhiv. segéd.

Ára füzve 40 krajczár.

Fontosabb
Könyvtárakat
Könyvtárakat
Könyvtárakat
ajánl
és
elhelyez

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
(félemelet).

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

Báró Kemény Zsigmond
összes beszélei.

Kiadja a Kisfaludy-Társaság.
Két kötet.

Ára füzve 3 frt, vászonba kötve 3 frt 60 kr.
Tartalom: A szív örvényei (1851). — Két boldog (1852). — Szerelm és hitűség (1853). — Alhikmet, a vén törpe (1853). Erény és illem (1853).

„Toronyórák”
palota, lakatya, gyári órákat,
villanyórákat,
legelőnyösebben rendez be
Mayr Károly L.
1-es magyar gőz-órágyára
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzék, költségjegyzék, bírm.

kereskedelmi bank
felmondotta

Kertész Tódor
műiparú raktár
üzlethelyiségeit.

Most

alkalom nyílik 1000
meg 1000-féle cikk
olcsó bevásárlására.

Hirdetések felvételnek
a „Vasárnapi Ujság”
kiadó-hivatalában.
Bpest, IV., Egyetem-utca 4.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV.-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, acél- és fémöntvényeket építkezési és gépészeti célokra vizvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szerkesztett turbinákat, órlöhengereket kéregöntetű hengerekkel és malomberendezési cikkeket. — Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alagcsöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez, czölöpverő gépeket, anyagszállító kocnikat. — Álló vagy fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és mindennemű zúzógépek.

Főraktár Budapest, 1894 augusztus 1-étől saját házban
VI., Váci-körút 57/a. sz.

Alakult 1856. **KÜHNE E.** Alakult 1856.
gazdasági gépgyára Mosonban.

Ajánlja általánosan kedvelt, egyszerűségében felülmúlhatatlan s több mint 14,000 példányban elterjedt „Hungaria Drill” és „Jubileum Drill” sorvetőgépeit leszállított árakon. 5831

Hegyes hullámos területre „MOSONI DRILL” legjobb, legegyszerűbb sorvető, Sack-féle ekék, két és több vasú ekék. Laacke-féle szántó földboronák 12-féle nagyságban. Laacke-féle kedvelt rétboronák. Rosták konkolyozók, kit. szelelő magtár-rosták, (33 forint) meglepő munkaképesség. Ventky-féle füllesztők, szecska- és repavágók stb. stb. Árjegyzékek bérmentve. Főraktár Budapest, 1894 augusztus 1-étől saját házban. VI. ker., Váci-körút 57/a. sz. a.

BERKETZ ISTVÁN

selyem- és szőr-ruhakelme festő
vegyileg mosó és tisztító üzlete,
BUDAPESTEN.

Üzlet: IV., Belváros, rózsater 3. sz. Gyár: IX., Ferencváros Kinizsy-utca 14.
Vegyileg fest, mos és tisztít mindennemű ruhakelmeket részben és egészen is, névleg: selyem crépe, atlasz, terno, cachemir, delin felhár, vagy bármily színes kelmeiket, szőr és féször szöveteiket stb., posztókat, butorkelmeiket függönyöket, csipkéket és apróságokat, a lehető legolcsóbb árért.

Szabadbani szórakozáshoz alkalmas cikkek:

Angol Croquet-játék utasítással 7-20 frt. Lawn-tennis angol társasjáték 25, 35, 50 és 80 frt. Lawn-tennis rakett, pára 10, 14, 20 frt. Lawn-tennis labda 12 darab 5.40-10 frt. A Lawn-tennis játék szabályai 20 kr. Football erős marhabőrrel bevonta 7.70-10.42 frt. Hajító gömb (Schleuder-Ball) marhabőrrel 7 frt. Volant-játék 1 pár 316 1.50-3 frt. Tolllabda hozzá 1 darab 15, 20, 25 kr. Karika játék 12 vető bot és 12 karika 1.50-2.30 forintig. Lignum sanctum golyók 9 9/4 10 10/4 11 11/4 12 12/4 13 13/4 cm átm. 1.15 1.30 1.50 1.70 1.90 2.15 2.30 2.50 2.70 2.85 forintig. Kuglizó-bábok tartós gyertyánfából egy készlet 2.50. Orosz kuglizó, egész szék utóvalban is felállítható, egy készlet 5.50-6.50. Lámpionok kertek, kivilágításához 10, 15, 20, 30, 40 kr. Papir-légréngőbök 50 krtól 3 frt. Magnesium-fáklya 30 percig meglepő villanyos fényt terjeszt 1.30. Flobert-puska kertben társasjáték multitalánál 7-20 frt. Vas czéltábla kugró bohóccsal 2.50-3 frt. Parafa uszó-öv 3.50, 4.50, 6.75. Uszó-öv léggel tölthető 6-7 forint. Velociped 3 kerékes, egész vasból, igen tartós 5-10 éves fűt számára 8, 9.50, 11-14 forintig. Torna-eszközök szabadbani használatához. Mészökötél sima 5, 6 frt. Mészökötél fonott csomók 1.50. Trapezid szabályozható szeremind bot gyantán használható gyalog sétához 2 frt. Időjelző barát csinos svájci harikóban 1.20. Időjelző alakok harikóban 1.50, 2 frt. Acóliharfa kerli lakház tetőjére a szélvívás által kellemes hangot ad, 3.50; erősebb hanggal 4.50-5.50. Nyájkolomp kellemes acorban összehangolva 5 kolomp 8 frt, 7 kolomp 11 frt. A horoghalszat összes kellékei. D. Fovre párisi szódavíz-készítő mellékelt utasítása szerint bárki friss, 2 4 6 8 10 nevezélyes A készítéshez szükséges szódavízet készítheti: 7 9 11 13 15 frt. sárga kítőn minőségű Dr. Meidinger 6 12 18 adagra. Fajkőpilis gép, Váskörhöz 5, 10 litere 5 7 9 frt. fűté a legjobb vaskészítő 8.50 15 frt. Csalládikonyha 10 15 kildra Légyfogó készülék 30 kr. egy doboz enyv 15 kr. mörleg 3.60 7.30 frt. Amerikai husapítók, 4.75-6.

Nagy képes árjegyzéket bármintve küld

KERTÉSZ TÓDOR Budapest, Dorottya-utca 1. sz. és Krisztof-tér gróf Teleki palota.

Kinek van szeplője?

vagy bármily folt, vagy pattanás az arcán? Az teljes biztonságfordulhat annak eltüntetése végett a világhírű **Serail arczenőcsőhöz**, mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztálanságot, hanem az arczobort vakító fehérre, tisztává és üdövé teszi. — 1 tégely ára 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr. Kapható Budapesten: **Török József** gyógyszerész urnál és minden magyarországi gyógyszerertárban. **Rozsnyay Máttyás** gyógyszerész, Aradon.

VASÁRNAPI UJSÁG

32. SZÁM. 1894.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 12.

41. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 122 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK egyévi 6 frt

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt 1 félévre 4 frt Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5 frt 1 félévre 2.50

Külföldi előfizetésekre a postai ártal maghasztorozott vitellől is csatlakod.

BOLGÁR KORMÁNYVÁLTOZÁS.

MÁSFÉL ÉV óta többször elterjedt a hír az európai sajtóban, hogy Stambulov István, Bolgárország nagy tehetségű miniszterelnöke, visszalép és átadja a kormányt pártja valamely másik politikusának. Azután rendesen jöttek a czáfolatok és minden a régi-ben maradt. S ez a megoldás az európai közönséget mindig megnyugtatta. Bulgária határain kívül mindenütt, a merre csak a bolgár népet és annak politikáját rokonszenvvel kísérték, Stambulov kormányzatának fényes eredményei szinte káprázatot idéztek elő.

Stambulov az 1886-ik évben az ellenforradalom szervezésével, az orosz fönförlatok legyőzésével, Kaulbars misziójának meghiúsításával Bolgárország becsületét mentette meg; Ferdinánd fejedelem megválasztását 6 in-

tézte és trónjának megszilárdítását ezer veszedelmek és bajok közepette ő eszközölte. A külpolitika terén a béke fenntartására irányzott törekvései pedig Európa elismerését biztosították neki. Hosszu kormányzatának ideje alatt megnyílt a bolgárok számára a külföldi hitel, a gazdaság terén pedig bűmulatos nagy eredményt tüntet fel az ország. Utóbbi időben azonban Stambulov sokat vesztett népszerűségéből. Kezdetben mesterségesen, később azonban természetesen terjedt iránta az ellenszenv a bolgárok közt. Nem az ő személye volt ennek oka. Stambulov becsületes szándékai és fényes tehetségei iránt még legelkeseredettebb ellenségei is elismeréssel viseltettek. Csupán bizalmas környezetét itélték el. Az ellenzéki sajtó ezeket szüntelenül a legelésebben támadta. Mikor néhány hónappal ezelőtt Szófiában fölkerestem lakásán, Stambulov az ellenzék áskálódásait, fondorkodásait említette. A mint erre megjegyeztem, hogy a támadásokat nem az ő személye, hanem környezete ellen intézik, Stambulov gúnyosan felelé: «Már az igaz, hogy furcsa gondolkozásuk van. Azt kívánják tőlem, hogy üzzem el magam mellől azokat, a kik szeretnek, a kik barátaim és vegyem magamat körül azokkal, a kik gyűlölnék, a kik ellenségeim. Örültsg lenne ezt tenni!»

Stambulov nagy többség fölött rendelkezett a szobranjében. Ezzel a népképvisellett ő még tovább is kormányozhatott volna; de beadtá önként lemondását az egész kabinet nevében, mert érezte, hogy irányában a korona bizalma megcsappant. Ferdinánd fejedelem elfogadta a lemondását és az új kormány megalakításával nem Stambulov barátait, nem a jelenlegi kormánypárt tagjait, hanem az ellenzék vezérferfiát bizta meg. Különös véletlene a sorsnak, hogy a bolgár kabinet új tagjai egytől-egyig hűséges és előkelő munkatársai voltak valaha a lelépett miniszterelnöknek és legfényesebb, legnagyobb tetteiben: az ellenforradalomban és a fejedelmválasztásban nekik is nagy-részüket volt. Radoslawov ugyanakkor miniszterelnök, Stoilov igazságügyi miniszter és Nacsevics bécsi ügyvivő volt. Mind a három európai műveltségű, derék bolgár hazafi, kik mindenek fölött a bolgár nemzeti eszme szolgálatában állottak. Dr. Stoilov Konstantin és Nacsevics G. D. kezdetül fogva Ferdinánd fejedelem kedveltjei voltak. Az új minisztériumnak valamennyi tagja tárczát viselt már Stambulov alatt is.

Dr. Radoslawov V. azon napon vált meg a kabinetől, a melyen Ferdinánd fejedelem bolgár földre ért. Állása akkor tarthatatlan volt, mert erősen gyanúba vették, hogy ő Nikolajev volt hadügyminiszterrel a fejedelmválasztás kérdésében más nézetben volt. Később lapot adott ki, a «Narodni Pravá»-t, melyben bizonyítékát adta, hogy ő csupán belügyi kérdésekben ellenzéki, de a fejedelemnek hű alattvalója. Radoslawov, mint akkori miniszterelnök, nagyon elősegítette a Kaulbars tábornok kudarczát. Később többször alapított és szerkesztett nagy anyagi áldozatokkal ellenzéki újságot, döntő hatást azonban csupán a «Svobodno Slovo» című lapjával tudott elérni. Ebben az újságban jelentek meg a legkiméletlenebb támadások a Stambulov kormány ellen. Ezen támadások okozták, hogy a «Svoboda» című hivatalos újság hónapokon keresztül alig tartalmazott egyebet, mint a leg-

Dr. Stoilov Konstantin, bolgár miniszterelnök.

Stambulov István, a volt bolgár miniszterelnök.

RÖSER gymnasium és nevelő-intézete

Budapest, VI., Aradi-utca 10. szám.

TANULÓK FELVÉTELE naponkint délelőtt 8-12-ig az első, második, harmadik, negyedik, ötödik és hatodik osztályba.

VIDÉKI TANULÓK a nevelési internátusban teljes ellátást, felügyeletet és nevelést nyerne. Értésítőt küld az igazgatóság, (Budapest, Aradi-utca 10. sz.)

Ezen két év óta fennálló gymnasium czélja: a művelt középosztály fiait nevelni és oktatni. Előnye, hogy egy-egy osztályba csak 30-30 tanuló lesz felvéve.